

Tunsberg bispedømmeråd

- Avsender: Tunsberg bispedømmeråd
- Høringsinstans: Regionale og sentrale instanser i Den norske kirke
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og §§ [2](#) og [3](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd er enig i at forrangsbestemmelsen for Den norske kirke bør oppheves. Men vi mener at tros- og livssynssamfunn uansett bør ha lovhjemmel til å få opplysninger om medlemmers barn også før diss er meldt inn som medlemmer slik at tros- og livssynssamfunn kan invitere medlemmers barn til dåp, trosopplæring mv. Dette er viktig for å kunne ivareta Den norske kirkes rolle som folkekirke.

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd mener at antallskravet på 500 medlemmer er for høyt og går inn for at antallskravet settes til 100 medlemmer.

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd mener at om det settes et antallskrav om medlemmer over 15 år for registrering av tros- og livssynssamfunn, må det gis en mulighet for registrering av likeartede samfunn i fellesskap.

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)

forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd mener at tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes uten at det innføres et alderskrav for tilskudd. Vi mener også at tilhørighetsordningen bør videreføres. Det er mer naturlig at barn av trossamfunnets medlemmer hører til et trossamfunn, enn at de ikke gjør det.

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i

samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd mener at av hensyn til likebehandling, bør departementet også legge til rette for at andre tros- og livssynssamfunn kan få tilskudd til gudshus fra før 1900.

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd mener at av hensyn til likebehandling bør andre tros- og livssynssamfunn også i gitte tilfeller kunne få tilskudd til oppgaver utført på vegne av det offentlige.

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd støtter dette forslaget prinsipielt og er fornøyd med at det står «kan» og ikke «skal» i forslaget til lovtekst. For håndheving av denne paragrafen blir det viktig hva som blir tatt inn i forskriftene til loven.

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☒ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig

☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd foreslår samtidig at det sies noe i formålsparagrafen om Den norske kirkes særlige ansvar for å ivareta samisk kirkeliv, hvilket kan sies å være en del av Den norske kirkes ansvar som folkekirke. En inkludering av samisk kirkeliv i formålsparagrafen vil også være innenfor den vurderingen som Kulturdepartementets selv har gjort i lovforslaget, der de henviser til at de har særskilte forventninger til Den norske kirke, og at denne særskilte forventningen gjør at de kan gå lenger i å lovregulere Den norske kirke dersom kirken ber om eller gir tilslutning til konkret lovregulering.

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd viser til at dagens kirkelov bruker betegnelsen Den norske kirke om to ulike størrelser, trossamfunnet Den norske kirke, som omfatter alle de kirkelige rettssubjektene inkludert soknene, og rettssubjektet Den norske kirke. Det er i kraft av Kirkemøtets rolle som det øverste representative organ for hele trossamfunnet Den norske kirke, at Kirkemøtet foreslås overlatt myndigheten til å fastsette nærmere bestemmelser om kirkeordningen. Når det gjelder liturgimyndigheten vil vi vise til at lovbestemmelsen om Kirkemøtets liturgimyndighet er utformet slik at liturgimyndigheten ikke forstås som tildelt Kirkemøtet av Stortinget, men bekrefter at Kirkemøtet besitter denne myndigheten i kraft av sin rolle som trossamfunnet Den norske kirkes øverste representative organ. Med hensyn til kirkevalg samtidig med offentlige valg støttes dette av et flertall i Tunsberg bispedømmeråd. Et mindretall i bispedømmerådet ønsker at kirkevalg ikke bør knyttes

til de offentlige valg da det kirkelige valget er et indre anliggende for Den norske kirke. Den norske kirkes landsdekkende karakter tilsier, etter bispedømmerådets mening, at loven bør inneholde en bestemmelse om at hvert sokn skal være betjent av prest og hvert bispedømme av biskop. For å sikre Kirkemøtets frihet til å organisere hensiktsmessige geografiske enheter mellom soknet og bispedømmet, mener bispedømmerådet at bestemmelsen ikke bør inneholde en regel om at hvert prosti skal betjenes av prost.

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Med hensyn til forslag om at forbudet mot bygging nærmere kirke enn 60 meter i spredtbygd område ikke videreføres, vil Tunsberg bispedømmeråd gå inn for at det videreføres et forbud mot bygging nærmere kirke enn 60 meter i spredtbygd område. Det må gis en åpning for at Kirkemøtet eller det organ Kirkemøtet bestemmer, kan gi tillatelse, i stedet for departementet. Forholdet mellom kirkeloven og kulturminneloven er i dag regulert i rundskriv T3-2000 Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø. Dette rundskrivet må sannsynligvis erstattes som en konsekvens av at kirkeloven utgår. Det er viktig at alle kirkene får et rettsvern som i dag, og at en ikke regner med at kulturminneloven skal kunne verne alle kirkene.

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☒ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre.
☐ b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd er delt i dette spørsmålet; 5 medlemmer for alternativ a) og 5 medlemmer for alternativ b). Derfor ber Tunsberg bispedømmeråd departementet om å vurdere nærmere en mellomløsning, hvor staten overtar ansvaret for å finansiere kirkelig virksomhet lokalt, herunder sørge for at soknene har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger og tilstrekkelig administrativ hjelp, men hvor kommunenes ansvar for finansieringen av tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)

forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

*Flertallet i Tunsberg
bispedømmeråd er enig i dette
spørsmålet. Ett medlem av
bispedømmerådet mener prinsipielt
at Den norske kirke bør frasi seg
vigselsretten.*

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☒ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

*Tunsberg bispedømmeråd er delt i
dette spørsmålet; fem medlemmer
ønsker at kommunene skal overta
ansvaret for gravplassdrift og
forvaltning mens fire medlemmer
støtter departementets forslag og 1
medlemmer avholdt seg fra å
stemme. Flertallet viser til uttalelse
fra nasjonal gravplassrådgiver
(vedlagt).*

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig

☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

*Kommentar: Tunsberg
bispedømmeråd ønsker prinsipalt å
videreføre dagens ordning, hvor en
overføring skjer på grunnlag av en
avtale, der begge parter er enige.
Subsidiært forutsetter
bispedømmerådet at soknet og
andre berørte instanser alltid skal
gis anledning til å uttale seg ved en
søknad om overføring som følge av
at vedtaket skjer ved forskrift.*

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☒ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☒ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tunsberg bispedømmeråd var delt i dette spørsmålet; et flertall på åtte medlemmer er enig i at det ansvaret bispedømmerådet i dag har skal overføres til de enkelte fylkesmenn, mens et mindretall på to medlemmer ønsker fortsatt at ansvaret skulle ligge hos bispedømmerådet. Tunsberg bispedømmeråd mener at uavhengig av om det blir en overordnet kirkelig instans eller fylkesmannen som får dette ansvaret, er det viktig at alt blir samlet hos en instans og at det blir bygd opp en god kompetanse. Et landsdekkende kompetansesenter er å foretrekke. Dersom det blir lovfestet at det fortsatt skal være en lokal kirkelig gravplassdrift og forvaltning, vil fylkesmannen som ankeinstans understreke det offentlige ansvaret og styrke lokalkirkens legitimitet. En overordnet kirkelig instans bør ha uttalerett når det gjelder spørsmål som angår gravferdslovens § 4. Tunsberg bispedømmeråd ønsker ikke en videreføring av kremasjonsavgiften.

Kommentarer

Kommentarer til andre punkt i lovforslaget: Rett til permisjon fra arbeid mv. Tunsberg bispedømmeråd mener at en rett til fri fra arbeid for valgte medlemmer i Den norske kirkes organer bør videreføres. Dette er viktig for at Den norske kirkes skal kunne forbli en demokratisk folkekirke. Dette bør lovfestes i lovutkastet § 11. Medlemskapskrav til kirkelige ansatte og ombud Tunsberg bispedømmeråd tar til etterretning spesialbestemmelsen om det kirkelige medlemskravet i kirkeloven § 29 første ledd ikke foreslås videreført og at Den norske kirke dermed vil komme inn under den generelle diskrimineringslovgivningen på dette punkt, på lik linje med andre tros- og livssynssamfunn. Kirkerådet antar at

departementet i lovproposisjonen ser kirkeloven § 29 første ledd i sammenheng med gravferdsloven § 22. Ikke-videreføring av paragrafer i dagens trossamfunnslov Politiattest Tunsberg bispedømmeråd mener det er viktig at Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn skal kunne kreve fremleggelse av barneomsorgsattest av person som lønnet eller ulønnet skal tilsettes, utføre oppgaver eller inneha tillitsverv der vedkommende vil ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige. Begrepsbruk kirke, kirkebygning eller kirkebygg i lovforslaget. Tunsberg bispedømmeråd vil anbefale at «kirkebygning» erstatter «kirkebygg» bl.a. i § 12 i lovforslaget/loven. Det bør vurderes om «kirkebygning» også kan tas i bruk i § 13 istedenfor «kirke». Tunsberg bispedømmeråd har innhentet en uttalelse fra en språkkonsulent som gir sin støtte til dette forslaget. Innspill fra nasjonal gravplassrådgiver Innspillene er et vedlegg til hørings svaret fra Tunsberg bispedømmeråd, og er organisert i henhold til høringsnotatet fra departementet til de punktene som ansees som relevante for fagområdet. Spm. 19 I henhold til kirkeloven §12 skal det etter dagens ordning være en representant valgt av kommunen i kirkelig fellesråd. Dersom et kirkelig organ fortsatt skal være lokal gravplassforvaltning bør det vurderes om denne ordning skal videreføres også når kirken gis myndighet til å organisere seg selv. I Sverige har de innført en ordning med «begravningsombud» der det er kirkelig gravplassforvaltning som fører tilsyn med hvordan kirken ivaretar interessene til de som ikke er medlemmer. Gravplassrådgiveren ser at det kan være en hensiktsmessig ordning og vil anbefale departementet å innhente opplysninger om den svenske ordningen og erfaringene med den som grunnlag for å vurdere om det bør etableres en tilsvarende ordning i Norge. Spm. 21 Gravplassen er offentlig og forvaltning av gravplassene er en oppgave som Den norske kirke utfører på vegne av alle innbyggerne i kommunen. Forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven bør uansett gjelde for den delen av virksomheten som hører inn under gravplassforvaltningen. Spm. 26 Gravplassrådgiveren støtter departementets vurdering om at det vil være naturlig at gravplassene mange steder etterhvert forvaltes av kommunene og ser det som hensiktsmessig at lovverket legger til rette for lokale tilpasninger og praktiske løsninger som understøtter utviklingen på en god måte. Gravplassrådgiveren tar til etterretning at anskaffelsesregelverket er til hinder for en speilvending av dagens ordning. Til forvaltningsansvar og virksomhetsoverdragelse er det mulig å innhente erfaring fra Sandefjord hvor tre forvaltninger er slått sammen til en. Sandefjord, Stokke og Andebu hadde opprinnelig tre ulike modeller for gravplassforvaltningene sine hvor den ene hadde kommunal forvaltning, den andre hadde kirkelige forvaltning og utførte alle administrative og praktiske oppgaver i egen regi mens den tredje hadde kirkelig forvaltning med kommunal tjenesteytingsavtale. Disse tre forvaltningene er nå slått sammen til en kommunal gravplassforvaltning. Etter gravplassrådgiverens vurdering er det også andre gode argumenter for at kommunen bør ta over forvaltningsansvaret for gravplassene. a) Gravplassene er komplekse anlegg og det krever stor teknisk og estetisk kompetanse å anlegge, forvalte og drifte de. Kommunene har større og sterkere fagmiljø innenfor grøntfag, tekniske fag, kart, kulturminner og byggeledelse som i større grad vil komme gravplassene til gode med kommunal forvaltning. b) Kommunene har ansvar for å sørge for at det er tilstrekkelig areal til gravplasser og for å regulere areal til gravplasser. Kirkelig fellesråd har ansvar for å utarbeidet gravplassplan og for å igangsette arbeidet. Med kommunen som gravplassforvalter vil hele planleggings- og byggeprosessen ligge i samme instans, noe som gir en enklere og mer helhetlig prosess. c) Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen etter budsjettforslag fra fellesrådet. Det vil være en fordel om bevilgning og utførelse skjer innenfor samme instans. d) Gravferdsloven har bestemmelser om at gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn. Den norske kirke er i dag både gravplassforvalter på vegne av alle innbyggerne i kommunen og et trossamfunn som tilrettelegger for gravferds seremonier for sine medlemmer. Med kommunen som gravplassforvalter vil det bli et tydeligere skille mellom den offentlig gravplassforvaltning på den ene siden og den private gravferden på den andre siden. Gravplassrådgiveren ser viktigheten av de kommunale bevilgningene til gravplass spesifiseres og at det stilles klarere og mer presise krav til kirken om å regnskapsføre inntekter og utgifter innenfor gravplassområdet. Spm. 27 Gravplassrådgiveren støtter forslaget om at fylkesmannen etter søknad fra kommunen kan treffe vedtak om overføring av forvaltningsansvaret. Det forutsettes at forvaltningslovens bestemmelser om forskrifter legges til grunn slik at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. I dette ligger det at et felles organ for soknene gis anledning til å komme med en uttalelse som følger søknaden fra kommunen. Med bakgrunn i at forvaltning av gravplasser er en oppgave som de kirkelige fellesrådene i dag utfører på vegne av alle innbyggerne i kommunen stilles det spørsmål ved om det også bør være slik at kommunen er pliktig til å ta over forvaltningsansvaret dersom felles organ for soknene ikke ønsker å utføre oppgavene lenger. Det er bare fem kommuner har tatt over forvaltningsansvaret etter gravferdsloven § 23. Som det framgår av høringen så er det imidlertid en utstrakt bruk av tjenesteytingsavtaler innenfor gravplassområdet. I mange kommuner er det derfor kommunalt ansatte som utfører både praktisk og administrativt arbeid på gravplassene. Dette kan gi uklare kommunikasjonslinjer og grensesnitt. Mange avtaler har også korte tidshorisonter, noe som gir liten forutsigbarhet og gjør det krevende med langsiktig planlegging. Lovforslaget åpner opp for at disse kommunen kan søke om å få overføre forvaltningsansvaret dersom de finner det formålstjenlig. Det er positivt. Gravplassrådgiveren mener at det ideelle er at den som har forvaltningsansvar for gravplassene også bør stå som eier. Høringen legger opp til at eiendomsforholdene bør gjennomgå i forbindelse med en overføring av forvaltningsansvaret i hvert enkelt tilfelle. Dersom eiendomsretten ikke overføres sammen med forvaltningsansvaret er det viktig at det etableres gode rutiner for varsling i forbindelse med plan- og byggesaker som berører eiendommen. Spm. 28. Gravplassrådgiveren støtter forslaget om at det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov skal overføres til fylkesmannen. Fylkesmannen har i dag mange oppgaver innenfor gravferdssektoren herunder: a) Godkjenne utslipp fra krematoriene b) Godkjenne søknader om askespredning c) Godkjenne private gravplasser d) Godkjenning- og klageinstans for de kommunale gravplassforvaltningene. Ved å overføre det det ansvaret som bispedømmerådene har i dag, vil det være mulig å samle disse oppgavene hos en instans. Det at fylkesmannen skal godkjenne kommunens søknader om å ta over gravplassforvaltningen, og det at det sannsynligvis blir flere kommunale forvaltninger på sikt, tilsier også at fylkesmannen bør ha dette ansvaret. Fylkesmannen er statens forlengede arm. Det at godkjenning- og klageinstansen legges til

fylkesmannen kan til en viss grad legitimere og veie opp for at kirken fortsatt kan ha forvaltningsansvaret lokalt. Samle den regionale myndigheten på et sted Gravplassrådgiveren ser store fordeler med å sentralisere oppgavene til et fylkesmannsembete. Regionreformen legger opp til 10 regioner i framtiden. Dersom det ansvaret som i dag ligger hos de 11 bispedømmerådene overføres vil antall forvaltningssteder være nokså likt. Gravplassrådgiveren ser utfordringer med å videreføre en ordning der ansvaret er fordelt på mange steder. For det første er saksmengden begrenset og det vil være krevende for mange saksbehandlere å sette seg inn i alle de forskjellige problemstillingene innenfor fagområdet. Dersom den nasjonale gravplassrådgiveren fremdeles skal opprettholdes vil det være mulig å innhente råd. Denne ordning medfører imidlertid unødvendig dobbeltarbeid ved at minst to personer må sette seg inn i sakene. Det er mulig å både øke kvaliteten og effektivisere dette ved å samle dette hos en nasjonal enhet. Større avstand og manglende lokalkunnskap kan oppveies ved at flere saksbehandlere deler landet mellom seg. Dette vil gi mulighet for å bygge opp et sterkt fagmiljø med ulike profesjoner, uten at det krever mer ressurser enn det som i dag brukes på regionalt og nasjonalt nivå. Gravplassrådgiveren stiller også spørsmål ved om fylkesmannen bør få en tilsynsfunksjon. Dette kan imidlertid til dels sees i sammenheng med innspillet under punkt 19. om «begravningsombud». Vi står overfor mange store endringer innenfor gravplass sektoren i årene som kommer som følge av den generelle samfunnsutviklingen og endringer i befolkningssammensetningen. Det er behov for kunnskapsoppbygging både lokalt, regionalt og nasjonalt. Ved å samle ansvaret hos et fylkesmannsembete vil det være mulig å frigjøre ressurser fra den løpende saksbehandlingen som i større grad i enn i dag kan benyttes til kompetanseoppbygging og kunnskapsformidling. Det er også behov for en sterk faglig enhet som kan initiere og drive ulike nasjonale prosjekter og prosesser innenfor sektoren. Generelle kommentarer Gravplassrådgiveren stiller spørsmål ved om det burde vært en egen høring knyttet til endringer i gravferdsloven ut over selve forvaltningsmyndigheten for å få en bredere og grundigere utredning av disse spørsmålene. Dette ville samtidig gitt mulighet for en mer helhetlig vurdering av endringsbehovet basert på NOU 2014:2 Lik og likskap og andre forhold som har dukket opp siden gravferdsloven ble endret i 2011. Gravplassrådgiveren begrenser seg imidlertid til å kommentere de tre spørsmålene om brukerbetaling som er løftet fram i høringen. Gravplassrådgiveren er av den oppfatning at hjemmelen for å ta kremasjonsavgift bør fjernes. Mange kommuner har tatt ansvar og dekker denne avgiften for sine innbyggere allerede. For flere trosretninger er kremasjon obligatorisk. Det er problematisk at disse må betale en avgift som de som velger kistegravlegging ikke må. Gravplassrådgiveren mener også at bestemmelsen i gravferdsloven §10 om at «kremasjon kan skje med mindre det er kjent at dette var i strid med avdødes ønske» bør fjernes. Dette vil sikre en juridisk likestilling av de to gravferdsformene kremasjon/urnenedsettelse og kistegravlegging. Gravplassrådgiveren mener at det bør innføres en ordning med fri grav for alle uavhengig av om gravleggingen skjer i en ny grav eller i en festet grav eller gravsted. Begrunnelsen for dette er at den ordningen som er i dag stimulerer til å ta i bruk nye graver i stedet for å gjenbruke eksisterende graver og gravsteder. Dette er uheldig da gjenbruk av graver gir en bedre ressursutnyttelse. Dagens ordning er også ulogisk og gravplassforvaltningene har mange henvendelser hvert år knyttet til dette. Det er også flere klagesaker årlig som følge av at festere påberoper seg retten til fri grav ved gravlegging i et festet gravsted. Det er også et poeng å frikoble frigravsperiode fra fredningstiden slik det går fram av NOU 2014:2 Lik og likskap. Dette er ikke kommentert i høringen. Dersom det ikke innføres en ordning med fri grav i 20 år for alle bør det legges inn en bestemmelse i gravferdsloven §6 som tydeliggjør at fri grav forutsetter at graven er tilvist av gravplassforvaltningen og at ved bruk av festet grav faller retten til fri grav bort. Gravplassrådgiveren støtter forslaget om at retten til fri grav begrenses til den kommunen hvor avdøde var bosatt. Gravplassrådgiveren støtter forslaget om en egen lovhjemmel for innhenting av opplysninger. Gravplassrådgiveren støtter forslaget om at tros- og livssynssamfunn fremdeles kan få anlegge egne gravplasser.